בס"ד

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 994

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
וירא

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר העורך

גם זו לטובה

'ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה' (כג, א), **רש"י** מפרש כולן שווין לטובה. אומר **רבי זושא מאניפולי** זיע"א שרה ידעה שנים של צער, תשעים שנות עקרות, נדודים מארץ לארץ ועוד, אלא שהייתה צדקת וקיבלה כל מה שאירע לה באהבה ואמרה תמיד "גם זו לטובה". זהו שנאמר 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל' (כד, א), הקב"ה בירכו במידת 'כל', במידת ההסתפקות במועט, שכל מה שיש לו מספיק לו, ואין הוא מרגיש שחסר לו דבר. אומר **רבי אברהם יעקב מסדיגורה** זיע"א בתהילים (לד, יא) נאמר 'ודורשי ה' לא יחסרו כל טוב'. לדורשי ה' לא חסר דבר, משום שכל מה שיש להם הוא אצלם בבחינת "כל טוב" טוב ויפה בעיניהם.

בברכת שבת שלום ומבורך
הרב עוזיאל אדרי
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' יו"ט מרחשון (13.11.22)	יום ב' כ' מרחשון (14.11.22)	יום ג' כא' מרחשון (15.11.22)	יום ד' כב' מרחשון (16.11.22)	יום ה' כג' מרחשון (17.11.22)	יום ו' כד' מרחשון (18.11.22)	שבת קודש כה' מרחשון (19.11.22)
עלות השחר	4:59	5:00	5:01	5:02	5:03	5:04	5:05
זמן טלית ותפילין	5:05	5:06	5:07	5:08	5:09	5:10	5:11
זריחה - הנץ החמה	6:09	6:10	6:11	6:12	6:13	6:14	6:15
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:12	8:12	8:13	8:13	8:14	8:14	8:15
סו"ז ק"ש להתניא והגר"א	8:44	8:44	8:45	8:45	8:46	8:46	8:47
סו"ז ברכות ק"ש	9:37	9:38	9:38	9:38	9:39	9:39	9:40
חצות יום ולילה	11:25	11:25	11:25	11:25	11:25	11:25	11:26
מנחה גדולה	11:56	11:56	11:56	11:56	11:56	11:56	11:57
פלג המנחה	15:52	15:52	15:51	15:51	15:51	15:50	15:50
שקיעה	16:46	16:45	16:45	16:44	16:44	16:44	16:43
צאת הכוכבים	16:59	16:59	16:58	16:57	16:57	16:56	16:56

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	וירא
הפטרה:	ואשה אחת
כניסת השבת:	16:27
יציאת השבת:	17:18
רבנו תם:	17:52

דבר רב העיר שליט"א

ראיית פני צדיק

אַרְדָּה נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ כָּלָה וְאִם לֹא אֵדָעָה
(בראשית יח, כא)

הבאה אלי עשו: ואם עומדים במרדם כלה אני עושה בהם, ואם לא יעמדו במרדן, אדעה מה אעשה להיפרע מהן ביסורין ולא אכלה אותן... ורבותינו דרשו הכצעקתה, צעקת ריבה אחת שהרגוה מיתה משונה על שנתנה מזון לעני
(רש"י)

התמיהה בולטת, וכי הקב"ה אשר מלוא כל הארץ כבודו צריך לרדת לארץ כדי לשמוע צעקתה של אותה ריבה. זאת ועוד, שלדברי רש"י הרי שיש 'ביריד' זו משום מבחן האמור לחרוץ את גורל קיומם של אנשי סדום, ולכאורה העיקר חסר מן הספר, שכן אין מבואר מהו כור המבחן אשר אמור לגלות האם יעמדו במרדם אם לאו. וביותר יפלא, הרי חוד החנית של חוקת סדום ועמורה אשר גזרה מיתה משונה על אותה ריבה בעבור פת לחם שנתנה לעני, הוא לא אחר מאשר לוט אשר כידוע היה לשופט סדום! והלב משתומם עד למאוד, שכן ביום 'הכתרתו' לשופט סדום, הוא עצמו רץ להכניס אורחים שלא הכיר כלל, וכה הם דברי הכתובים אודות מסירות נפשו לקיום מצוה זו (שם יט, א-ג): 'ויבואו שני המלאכים סדומה בערב ולוט יושב בשער סדום וירא לוט ויקם לקראתם... ויפצר בם מאוד, ויסורו אליו ויבואו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו'..., ועי"ש בהמשך הכתובים עד כמה מסר נפשו ונפש בנותיו בעבורם – 'רק לאנשים האל אל תעשו דבר כי על כן באו בצל קורתי'. ובאמת היה הדבר לפלא כל כך בעיני כל העיר עד אשר 'נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה'! וכאמור את כל זאת עשה ביום בו מינוהו לשופט עליהם, כמבואר ברש"י עה"פ ולוט ישב בשער סדום: 'ישב כתיב, אותו היום מינוהו שופט עליהם'. ואמנם רש"י שם חש לתמיהה זו, וכתב 'מבית אברהם למד לחזר על האורחים', ורבותינו חכמי המוסר הוכיחו מכאן עד כמה חשוב ה'גירסא דינקותא' אשר מושרש הוא בטבע נפשו של האדם. מכל מקום לא זו בלבד שעדיין התמיהה עומדת בעינה כחומה אלא שהיא מתעצמת שבעתיים, שכן היכן נעלמה האי 'גירסא דינקותא' עד עכשיו ומדוע דוקא באותו היום התפרץ בקרבו אותו לימוד שלמד מבית אברהם עד אשר נהפך בין רגע מ'שופט סדום' – למוסר נפש עבור 'הכנסת אורחים'.

ומקדמת דנא שמעתי מפי הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל דברים נפלאים אשר יש בהם כדי ליישב על נכון הערות אלו. דבהשפעת כוח דקדושה קא חזינן הכא, דלוט בראותו את המלאכים 'מיד' וירץ לקראתם, וזו היתה נקודת המפנה שלו מבירא עמיקתא של 'שופט סדום' – לאיגרא רמה של מסירות נפש למען הכנסת אורחים. שכן באותו רגע שבא במגע עם קדושת המלאכים, ניצת בקרבו הניצוץ אשר הטביע בו אברהם אבינו – למסור את נפשו למען הכנסת אורחים, והיינו 'מבית אברהם למד' דפי' רש"י. ולולי דמסתפינא הייתי אומר, שגם עצם שליחות המלאכים היתה להביא את לוט לכור המבחן בזה, שכל זמן שלוט ישב בסדום, אע"פ שהתדרדר עמהם עד שעלה על כולם ברשעותו ונתמנה לשופט בארצם, מכל מקום אי אפשר לדונו עמהם כל עוד שלא היתה לו שעת הכושר לבוא עם מגע הקדושה, ובזאת יבחן אם יעמוד 'במרדו' גם אחר ראותו את המלאכים, אם לאו. ובאמת בשעה של מבחן, הוכיח לוט כי לא הגיע לרשעותו הגדולה אלא בשל התנתקותו המוחלטת מכל זיק של קדושה והיטמעותו בים של טומאה אשר היתה בסדום ועמורה. ובזה יובן מדוע השתהו כל כך המלאכים בהצלת לוט וב"ב, כפי שיראה למעיין בכל המקראות שם. דקודם באו לביתו, ואח"כ 'ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו', ואח"כ פנו לשכב 'טרם ישכבו' וגו'. והלא יפלא, מה להם כי ישתהו ויסכנו בזה את לוט וב"ב, וכי נבצר מהם להצילו מיד עוד בטרם יתאספו כל בני העיר לצורם. אולם לדברינו אתי שפיר, שכן המתנה זו היתה 'המנוף' להצלתו של לוט וב"ב וכדפי'. וזה עומק דברי רש"י שם על הפסוק 'אל תביט אחריך – אתה הרשעת עמהם ובזכות אברהם אתה ניצול'.

ועל פי זה יש לנו ביאור נכון גם בהערה שבפתח דברינו. דהן אמת דהקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו בודאי שאינו צריך להאי 'ארדה נא ואראה הכצעקתה באה אלי' כדי 'לרדת לסוף מעשיהם', מכל מקום בזה הורנו השי"ת את מידת הנהגתו את ברואיו שלא פסק את דינם עד שלא באו בכור המבחן האמיתי, והוא השפעת הקדושה עליהם. והיינו 'ארדה נא' – אוריד מקדושתי עליהם, ואז 'אראה אם עומדים הם במרדם, כלה אני עושה עמהם. ואם לא יעמדו במרדם, אראה להיפרע מהם ביסורין ולא אכלה אותן'. אמור מעתה דכשם שלא נגזר דינו של לוט עד שלא היתה לו שעת הכושר לעמוד במבחן, הוא הדין באנשי סדום שלא נגמר דינם אלא לאחר שהיתה להם שעת הכושר לעמוד במבחן. אלא שלוט עמד בו – וניצל, ואנשי סדום נכשלו בו ועמדו במרדם ולפיכך נשחתו מעל פני האדמה.

ומעשה היה בקבוצת ת"ח ואישי ציבור אשר ביקרו בחוה"מ סוכות אצל הגאון הירושלמי רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל ראש ישיבת קול תורה ומצאוהו כשהוא רכון על גבי ספר יביע אומר ח"ז אשר יצא לאור בערב החג ונשלח אליו כדורון חג ע"י מרן 'מאור ישראל' זצוק"ל, ולאחר שהביע בפניהם את גודל שמחת החג שהיתה לו עם קבלת הספר, שח בפניהם: 'טעות

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אורות הפרשה

עניים המתביישים

'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא ישב פתח האהל כחום היום' (יח, א), מפרש **רש"י** לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו. כתב **ה'פרדס יוסף'** עניים שדרכם לחזר על הפתחים ואינם בושים בכך, אין צורך לחכות להם, אלא הם ימצאו את דרכם בעצמם, אבל יש עניים שקשה להם לחזר על הפתחים. לאלה יש צורך להמתין בחוץ ולהזמינם להיכנס הביתה.

מחפש את העוברים ושבים

'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא ישב פתח האהל כחום היום' (יח, א), מפרש **רש"י** לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו. אומר **ה'שר שלום' מבעלז** זיע"א אברהם אבינו יושב על פתחו של גיהינום, ומסתכל אם יש 'עובר ושב' מי שעבר עבירה ושב בתשובה והוא מתחייב להכניסו לגן עדן.

שילוב אהבה ביראה

'ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדוני זקן' (יח, יב), אומר **רבי מאיר מאפטה** זיע"א כששמעה שרה את בשורת המלאך צחקה. שרה ידעה שמידתו של יצחק תהיה יראה, ולכן צחקה כדי לשלב ביראה גם אהבה, שכן יראה לבדה אינה הדרך הראויה.

מעין עולם הבא

'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא ישב פתח האהל כחום היום' (יח, א), חז"ל אמרו **במסכת בבא בתרא** (טז, א), שלושה הטעימן הקב"ה מעין עולם הבא אברהם, יצחק ויעקב. מבאר **הבעל התניא** זיע"א כתוב שלעתיד לבוא תתגלה מעלת הגוף על הנפש, עד שהנפש תקבל את חיותה על ידי הגוף. כי תתעלה בחינת המקבל ותהיה למעלה מהמשפיע, ככתוב 'נקבה תסובב גבר' (ירמיה לא, ז), 'אשת חיל עטרת בעלה' (משלי יב ט), אומר **הרבי** נאמר **בזוהר הקדוש** שאברהם רומז לנשמה ושרה לגוף. ומאחר שהאבות הטעימן הקב"ה מעין עולם הבא, לכן נאמר לאברהם (הנשמה) 'כל אשר תאמר אליך שרה (הגוף) שמע בקולה' (כא, יב).

אור מעל האדם

'וישא עיניו וירא, והנה שלושה אנשים ניצבים עליו, וירא וירץ לקראתם' (יח, ב), אומר **ה'קדושת לוי' רבי לוי יצחק מברדיטשוב** זיע"א סימן יש בידו של צדיק להבחין בין טוב לרע בהסתכלו בפני אדם, אם הוא רואה אור עליון שורה עליו, הרי שאותו אדם נושא חן בעיני ה' ואם לאו, סימן רע הוא לו לאותו אדם. וזה שאמר הכתוב 'וישא עיניו וירא' ראה בהם משהו אלוקי, ולכן מיד 'וירץ לקראתם'.

ראיה כפולה

'וישא עיניו וירא, והנה שלושה אנשים ניצבים עליו, וירא וירץ לקראתם' (יח, ב), אומר **רבי זאב דב סולובייצ'יק** זיע"א "וירא", "וירא" שתי פעמים, והוא לפי מה שכתב **הרמב"ם במורה נבוכים**, שהמעשה כאן היה במראה הנבואה וגם במציאות. וזהו "וירא", "וירא" הוא ראה במראה הנבואה וראה במציאות.

טובה לנותן

'וישא עיניו וירא, והנה שלושה אנשים ניצבים עליו, וירא וירץ לקראתם' (יח, ב), אומר **רבי יהושע טרונק מקוטנה** זיע"א "ניצבים עליו" ממעל לו. כי יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, עושה העני עם בעל הבית. אם כן, הם ניצבים עליו, כי קיבל מהם טובה גדולה יותר.

מצווה בלי גאווה

'וישא עיניו וירא, והנה שלושה אנשים ניצבים עליו, וירא וירץ לקראתם' (יח, ב), כתב **ה'מקרא מפורש'** אברהם החשיב כל אדם, ואף את העוברים והשבים, לגדולים ממנו במעלה וחשיבות. זהו "ניצבים עליו". וזה אירע אחרי שמל עצמו, כשקיים את המצווה במסירת נפש. נאמר בספרי מוסר, כי המבחן אם המצווה נעשתה כתיקנה הוא, אם האדם לא בא על ידי כך לידי גאווה.

מסירת המים

'יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והישענו תחת העץ' (יח, ד), **רש"י** מפרש יוקח נא על ידי שליח. מבאר **ה'עטורי תורה'** למה על ידי שליח, והרי מצווה בו יותר מבשלוחו, אלא שהוא נזקק למים מפני שסבר שהם ערביים שמשתחווים לאבק רגליהם, ולכן לא היו ידיו של הצדיק להוטות לעשות מצווה זו, ועשאה על ידי שליח.

מדבר מעט ועושה הרבה

'ויאמרו, כן תעשה כאשר דיברת' (יח, ה), כתב ה'עטורי תורה' יודעים היו המלאכים כי דרכו של אברהם אבינו לדבר מעט ולעשות הרבה. לכן אמרו לו כן תעשה כאשר דיברת ולא יותר, לא כמנהגך להוסיף על האמירה.

אורות הכשרות

היא לחשוב שהרב עובדיה יוסף נחשב לגדול רק בדורנו, אלא גם אם היה חי לפני מאה שנה בדורם של האור שמח וכו' גם כן היה נחשב לגדול בדורו! ואם תשאלו במה זכה הוא יותר מאחרים, הרי למדנו יחדיו בחבורה של אברכים מופלגים בכולל ערב של הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל רבה של ירושלים, ובינהם הגר"ש רוזובסקי זצ"ל לימים ראש ישיבת פונביז' והגר"ב זולטי זצ"ל לימים רבה של ירושלים ועוד רבים וטובים ובכללם הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל. ואמנם כולם יצאו גדולי ישראל מפורסמים, אך מדוע הוא זכה שתורתו התפרסמה על פני כל העולם כולו. וכאן הדהים הרב את שומעיו בתשובתו, 'דעו לכם שזה מפני שכולנו היינו שקועים כל כך בתורה ולא היה לנו את האומץ לסגור את הספר כדי לרדת אל העם ולמסור שיעורים בפני בעלי בתים, אך הרב עובדיה על אף היותו מתמיד הדור ודבוק בתורה, היה לו את האומץ וכוחות הנפש לסגור את הספר ולהקדיש שעות רבות בכל יום לזיכוי הרבים, ולכן זכה שתורתו מכרזת עליו בכל מקום'... עכ"ד שנאמרו ע"י מגידי אמת.

ולפי הנראה, מרן שאב את 'האומץ' ותעצומות הנפש להפסיק מעת לעת בתלמודו שהיה משוש חייו, מפני שהכיר יוסף את אחיו שנקבצו מארצות פזוריהם אחר גלות ספרד המעטירה אשר בכולם חבוי זיק של אמונה טהורה בקב"ה ובתורתו ודביקות תמימה בחכמי הדורות, והמשימה המוטלת עליו היא להביאם בכור המבחן של מאור התורה שיש בו כדי להצית את הגחלת החבויה בתוכם – לאור גדול של אהבת תורה ומצות, וכדרך שאמרו 'המאור שבה מחזירם למוטב'. אכן היסוד הנלמד מפרשתנו 'ארדה נא וארא' – אוריד מקדושתי לעולם, היה נר לרגליו ואור לנתיבתו בדרכו להצלת הדור!

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב **יהודה דרעי**

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
מחלקת הכשרות

הוסרה ההשגחה

טומטו פיצה
רח' התקוה 4

פלאפל הכרם + קפה הקריה
קרית הממשלה

פיצה פאנצ' - הדרוויש
רח' השלום 52

ומהיום אין לנו שום פיקוח ואחריות על המוצרים הנמכרים בעסקים הנ"ל

"בד"ץ מהדרין"
שע"י
הרבנות הראשית באר-שבע
מחלקת "כשרות מהדרין"
בראשות כב' המרא דאתרא הרה"ג יהודה דרעי שליט"א

החלפה כשרות "מהדרין"
ועבר לכשרות "רבנות רגילה"

"קפה לביא"
רח' העל 30

בברכה, מחלקת "כשרות מהדרין" שע"י הרבנות הראשית באר-שבע

לקיים בנו חכמי ישראל
הציבור מתבקש להעתיר בתפילה עבור
הרה"ג **יוסף דהאן** שליט"א בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל
והן אל כביר לא ימאס את תפילותינו.

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

מהלכות שבת ויום טוב - ב'

ש. האם מותר לבחוש או לערב תבשיל המונח על גבי הפלטה בשבת?

ת. תבשיל שאינו מבושל כל צרכו העומד על גבי הפלטה, אסור לבחוש בתוכו, מפני שעל ידי כך הוא ממהר את בישולו. והוא הדין אפילו כשהורד מהאש, כל זמן שעדיין הוא רותח. ויש מחמירים שלא לבחוש כלל בסיר העומד על האש אף כשנתבשל כבר כל צרכו, וכן ראוי לנהוג.

ש. האם מותר להוציא מאכל מתוך סיר העומד על גבי הפלטה בשבת?

ת. תבשיל שנתבשל כל צרכו, מותר ליטול ממנו בכף גם בעודו מונח על הפלטה. ויש שנהגו שלא להוציא ממנו כלום אלא לאחר שהורד מהפלטה, וטוב להחמיר בזה במקום האפשר. אך אם לא היה התבשיל מבושל כל צרכו, אסור להוציא ממנו מאכל כל זמן שהוא רותח, בין כשהוא על הפלטה ובין כשהורד מהפלטה.

ש. האם מותר להניח בשבת על גבי הפלטה לחם ומיני מאפה קפואים כדי להפשירם או לחממם?

ת. מותר לעשות כן בשבת, ובלבד שקודם לכן ינער מהם פתיתי קרח הדבוקים בהם.

ש. תבשיל צונן שהיה מונח במקרר, האם מותר להניחו בשבת על גבי הפלטה כדי לחממו.

ת. יש להקל בזה לאחינו הספרדים, ובלבד שהיה התבשיל יבש ומבושל כל צרכו. ויש המקילין בזה, גם כשהיה בתבשיל מעט רוטב, מפני שרובו יבש. והמחמיר שלא לחמם על גבי הפלטה בשבת אלא אם כן היה התבשיל יבש לגמרי, תבוא עליו ברכה.

ש. האם מותר להניח בשבת קדרה של תבשיל צונן או דברי מאפה מוקפאים על גבי הקדרה העומדת על הפלטה, כדי לחממם?

ת. מותר להניח בשבת קדרה של תבשיל צונן על גבי קדרה חמה העומדת על הפלטה, ואפשר להקל בזה בכל סוגי התבשילים: בין שהיה מבושל כל צרכו אם לאו. ובין שהיה בו רוטב הרבה או שהיה יבש, ובין שהיה חם או צונן לגמרי. ובלבד שלא יוכל התבשיל להתחמם בדרך זו עד כדי שתהא היד סולדת בו. ואם היה התבשיל יבש לגמרי ומבושל כל צרכו, מותר להניחו בדרך זו אפילו עד שיגיע לחום הרבה שהיד סולדת בו. וגם אחינו האשכנזים המחמירים שלא להניח שום דבר מאכל בשבת על גבי הפלטה, או המחמירים מאחינו הספרדים שאינם מניחים על גבי הפלטה בשבת אלא מאכל שהוא יבש לגמרי, יכולים להקל בדרך זו אף לכתחילה.

ש. כיצד ניתן לחמם חלב עבור תינוק בשבת?

ת. מותר לערות עליו מים רותחים כדי להפיג את צנתו, אך לא להיפך דהיינו לתת את החלב לתוך מים רותחים, מפני שתתאה גבר. ואם רתח החלב מערב שבת ונצטנן, מותר אף להניחו על גבי פלטה חשמלית, ובלבד שלא יגיע לידי חום שהיד סולדת בו.

ש. כיצד ניתן להכין קפה טורקי בשבת?

ת. הואיל וקפה טורקי הינו קלוי בתהליך יצירתו, ולדעת מרן השו"ע אין בישול אחר קליה, מותר מעיקר הדין לערות מים רותחים אפילו מכלי ראשון לתוך הקפה בשבת. והמחמיר שלא להכין קפה אלא בכלי שני או שלישי, תבוא עליו ברכה. ויש אומרים שיש בישול אחר קליה, והואיל והקפה הוא מקלי הבישול, אין להכינו מעיקר הדין אלא בכלי שלישי בלבד. וכן נוהגים אחינו האשכנזים.

ש. ומה הדין בזה לגבי הסוכר והקפה הנמס?

ת. סוכר וקפה נמס הינם מבושלים בתהליך יצירתם, והואיל ולכל הדעות אין בישול אחר בישול, מותר מעיקר הדין לערות עליהם מים רותחים אפילו מכלי ראשון. ואולם גם בזה המחמיר שלא לערות עליהם מים אלא מכלי שני, תבוא עליו ברכה. ואם עירה מים מכלי ראשון לתוך הכוס ואח"כ נתן עליו את הסוכר והקפה, דינו ככלי שני.

דבר רבני הקהילות

הרה"ג גד רווח שליט"א
רב ק"ק "משכן שמעון" ורב העיר "מצפה רמון"

עת לרחק

פרשת השבוע מסופר אודות דרישה תמוהה לכאורה שדרשה שרה אמנו מאברהם אבינו: ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק ונשאלת השאלה מדוע עשתה כן? הלא שרה היתה אשת חסד, וכל ימיה דאגה לקרב נפשות לאמונה בה', כמו שאמרו חז"ל באבות דרבי נתן (פרק כו): "ללמדך שהיה אברהם אבינו מגייר את האנשים, ושרה מגיירת את הנשים .שנאמר: ואת הנפש אשר עשו בחרן ולמדו חז"ל 'אשר עשה' 'אין כתיב כאן, אלא 'אשר עשו', מלמד ששניהם שקולים בזכות.**אם כן** אישה גדולה וצדיקה כזו דורשת מבעלה לבצע מעשה שנראה חסר רגישות לחלוטין לצער הזולת? ועוד יותר פלא שהקב"ה הסכים איתה ואמר לאברהם אבינו לציית לדבריה. ככתוב: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה ."התשובה נמצאת בפסוק הקודם, ויש בו מוסר השכל גדול לכל הורה: "וַתַּרֶא שָׂרָה אֶת בֶּן הָגָר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר יָלְדָה לְאַבְרָהָם מְצַחֵק". בביאור המילה "מְ צַ חֵ ק", מוכיח רש"י מכמה פסוקים שלשון זו שייכת בעבודה זרה, בגילוי עריות ,ובשפיכות דמים. לכל העברות החמורות הללו התייחס ישמעאל בקלות ראש, והיה עלול להשפיע לרעה על אחיו מאביו, יצחק .וכשראתה שרה אמנו שעתידו החינוכי של יצחק עלול להיפגע ,ושאין שום אפשרות ליישר את דרכו של ישמעאל, לא היססה לדרוש מבעלה: גרש! והקב"ה הסכים איתה . **מפורסם בשם ה"חפץ חיים"**, שהיה רגיל לומר: הנה לנו לימוד גדול עד כמה מוטל על ההורים והמחנכים לשמור על הילדים מכל השפעה חינוכית שלילית. שהרי אילו היה ישמעאל נשאר בבית אברהם וגדל עם יצחק, היה ללא ספק מושפע לטובה לפחות במעט ,והיה חי כבעל אמונה גדול יותר מכפי שהיה בפועל בסופו של דבר ,משום שהיה מתחנך על ידי אברהם ורואה דוגמא אישית בו וביצחק. אולם כאשר ראתה שרה את ישמעאל מזלזל באיסורים חמורים ומשפיע לרעה על יראת השמים ועל סולם הערכים הראוי ליצחק, דעתה היתה שצריך להפריד ביניהם בכל מחיר, וקיבלה אישור והסכמה מוחלטת מאת ה .'ומכאן נלמד קל וחומר לדורנו. אם הסכים הקב"ה עם דעת שרה כשמדובר היה בנער, על אף הפגיעה בו ובעתיד חינוכו, ובלבד שלא יזיק ויקלקל ילד נקי וטהור, על אחת כמה וכמה שחובה קדושה מוטלת על כל הורה לגרש מהבית כל מכשיר שיש בו חיבור לתכנים מקולקלים המזיקים באופן ודאי ונורא ביותר על חינוך הילדים, וגם על ההורים. שהרי במכשירים אלה ישנם כל העבירות החמורות שבתורה, הסתה נגד האמת והמתיקות שבחיי תורה ומצוות ,קלקולים נוראיים של איסורי עריות וזילות בשפיכות דמים. **כתוב בספר תהלים א' 'ובמושב לצים לא ישב'. פירש החיד"א**, שפירוש 'במושב לצים' שדרך הלצים לישב שם, אף שאין יושבים עתה, רק המקום הוא שלצים רגילים לישב שם. מכל מקום לא ישב שם. להרחיק מן העבירה. **וכן בשלטי הגיבורים סוף נגמר הדין. ובבאר היטיב תקפ"א בשם המהר"ל** .דאף על חפצים של תשמישי קדושה של הצדיק חלה קדושה וזה נוכל ללמוד מה עוצמת ההשפעה של הסביבה בה גדלים ילדנו. **לסביבה משקל רב בחינוך הילדים** השפעת החברה הרעה לעיתים מודעת ובדרך כלל אינה מודעת. זה כוחה של החברה שהיא קובעת נורמות, ובלא לשכנע באופן ישיר, היא משפיעה על אורחות המחשבה והחיים. בחברת אוכלי אדם, בדרך כלל גם האנשים ההגונים סבורים שזהו דבר ראוי. ובחברה שבה מקובל להיזהר בכבוד חברים, תופעות של מכות ורצח נדירות. גם על דפוסי החשיבה החברה משפיעה, עובדה היא שבחברה שבה יש הערכה גדולה ללימוד ולהשכלה, יימצאו יותר מדענים מוכשרים בעלי הישגים. ואילו בחברה שבה אין הערכה ללימוד, כמעט ולא יימצא מדען בעל שיעור קומה. וזהו מה שאמרו חכמים בפרקי דר' אליעזר (פרק כה): "וכן הוא אומר: הולך את חכמים חכם, למה הוא דומה? לאדם שהוא נכנס לבית המרקחים, אף על פי שלא לקח ולא נתן – ריח טוב לקח ויצא. כך כל מי שהוא מהלך עם הצדיקים לוקח מדרכיהם וממעשיהם הטובים. לכך נאמר: וְרֹעֶה כְסִילִים יֵרוֹעַ". **יהי רצון שנזכה לסייעתא דישמיא בחינוך ילדנו היקרים לתורה ויראת שמים טהורה.**

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב גד רווח

הצלה בשבת

דריכות רבה הורגשה בבית־הכנסת. הכול ציפו לשעה שבה יִלָּמדו לקח אחת ולתמיד את הנוכלים הפוקדים את עיירתם חדשים לבקרים ומתחזים לצדיקים מפורסמים. קודם כניסת השבת הכינו המתפללים ליד מקומות מושבם מקלות ומחבטים לשימוש בשעה היעודה...

זה זמן באו לעיירה הקטנה באוקראינה אורחים שהתחזו לרבנים או לאדמו"רים נודעים. בימים ההם לא התגלגלו תמונותיהם של גדולי ישראל, ותושבי העיירות הרחוקות לא הכירו את דמותם. הרמאים ניצלו זאת, והצליחו לגרוף לכיסם סכומי כסף נכבדים מהתושבים, שבגדבת ליבם הטהור תרמו ל'צדיק'.

כמה וכמה ביקורים כאלה – התברר לאחר זמן – לא היו אלא הונאה. התושבים חשו מושפלים ומרומים על שנפלו בפח פעם אחר פעם. החליטו התושבים שבפעם הבאה, כשיפקוד את עיירתם מתחזה כזה, ילמדו אותו לקח שלא יישכח לעולם.

בדיוק בימים ההם נקלע לעיירה הצדיק רבי לוי־יצחק מברדיצ'ב. הוא נסע לדרכו בליווי משמשו, וקיווה להגיע למחוז חפצו לקראת השבת. הצדיק הקפיד מאוד שלא להמשיך בנסיעה ביום שישי אחר חצות היום, וכאשר הגיעה העגלה לעיירה זו, כבר היה סמוך לחצות היום. אמר הצדיק למשמשו כי ישבתו בעיירה, ולאחר השבת ימשיכו בדרכם.

מרגע כניסתם לעיירה חשו הצדיק ומשמשו במבטים חשדניים. קבלת הפנים שזכו לה הייתה צוננת, והם גם הבחינו בהתלחשויות מאחורי גבם. השמש התחנן באוזני הצדיק לשבות בעיירה הסמוכה, אולם רבי לוי־יצחק הודיע כי לא ימשיך בנסיעה אחרי חצות היום, והוא החל בהכנותיו המיוחדות לשבת המלכה.

בעיירה החלה תכונה רבה. חשד התושבים התעורר כששמעו מהשמש שזה הצדיק רבי לוי־יצחק מברדיצ'ב. וכי למה יפקוד הצדיק המפורסם את עיירתם הקטנה? החשד נהפך לוודאי לאחר שאחד התושבים, שביקר בברדיצ'ב לפני שנים רבות, 'קבע' שזה איננו רבי לוי־יצחק האמיתי.

החליטו התושבים לטפל ב'מתחזה' כפי הראוי לו. השעה שנקבעה לכך הייתה כאשר ייקרא האורח לעלות לתורה ויעמוד על בימת הקריאה. אראז יקומו עליו כל המתפללים, מצויידים במקלות ובמחבטים, ויעשו בו שפטים.

בעוד היום גדול פסע רבי לוי־יצחק, בליווי משמשו, לבית־הכנסת. הוא החל את הכנותיו לתפילת המנחה, וכהרגלו, לא שת ליבו לנעשה סביבו. עיניו היו עצומות, והמילים התנגנו בפיו בדבקות. כשגברה התלהבותו, החל טופח בידיו וצועק בקול רם, עד שקולו נשמע מחוץ לכותלי בית־הכנסת.

באותה שעה עבר במקום סוחר גוי, והצעקות הבוקעות מבית־הכנסת עוררו את סקרנותו. הוא עמד בפתח והביט בצדיק העומד בתפילה. "מיהו האיש הזה?", שאל את אנשי המקום.

הללו השיבו כי זה רמאי המתחזה לאחד הצדיקים הנודעים, הלוא הוא רבי לוי־יצחק מברדיצ'ב. שמע זאת הגוי והמשיך בדרכו לעיירת מגוריו. בבואו לעיירה נכנס לפונדק המקומי, לחמם את גופו במעט יין־שרף. בעל הפונדק היהודי האיץ בו להזדרז, מכיוון שהוא מתכונן לסגור את הפונדק לקראת השבת הנכנסת.

לגם הגוי מהמשקה וסיפר ליהודי על האורח השובת בעיירה הסמוכה. הלה, כך אמר, מתחזה לצדיק מברדיצ'ב, עושה תנועות משונות בתפילתו וזועק לשמים. הגוי צחק בלעג כשתיאר את האורח ודרך תפילתו.

אוזניו של בעל הפונדק התחדדו. בילדותו לקחו אביו כמה וכמה פעמים לקבל את ברכת הצדיק מברדיצ'ב. כך בדיוק הייתה נראית תפילתו, בשילוב תנועות ידיים וזעקות קורעות־לב. האומנם הצדיק שובת בעיירה הסמוכה?! כמה הוא משתוקק לבוא אליו ולהביט בפניו הקדושות!

השבת נכנסה, אך המחשבה על הצדיק לא עזבה אותו לרגע. במהלך ליל השבת גברה תשוקתו והייתה לשאיפה בלתי־ניתנת לכיבוש. שוב ושוב אמר לעצמו כי הדבר אינו אפשרי, שכן המרחק בין העיירות גדול מ'תחום שבת', אך רוחו לא שקטה.

כשהתעורר בבוקר בערה בו התשוקה לצאת אל העיירה הסמוכה. הוא חש כי הוא נקרע בין המוח המבהיר לו כי הדבר אסור, ובין צו הלב, הקורא לו ללכת ולראות את הצדיק ויהי מה.

הלב ניצח. היהודי פתח בהליכה לעבר העיירה שבה שובת הצדיק מברדיצ'ב. כמה פעמים התחרט ואף החל לחזור, אך בסופו של דבר גברה התשוקה העזה שהשתלטה עליו כבמטה קסם. כל הדרך ייסר אותו מצפונו. קול פנימי לחש שוב ושוב: "זו מצווה הבאה בעבֵרה". אך התשוקה הייתה חזקה יותר.

בהיכנסו אל העיירה רץ במהירות אל בית־הכנסת, ונכנס פנימה בדיוק ברגע שבו נקרא הצדיק לעלות לתורה. מרוב התרגשות ושיברון־לב לא היה יכול להתאפק, וקרא בקול: "אוי, רבי! חיללתי שבת!"...

עיני הכול הופנו אליו בתדהמה, וממנו לעבר ה'מתחזה', לראות את תגובתו. רבה הייתה מבוכתם כששמעו את קולו המתון והשקט של הצדיק, העונה ליהודי הזר, בהביטו בו בחיבה: "לא חיללת שבת, יהודי יקר. זה מקרה מובהק של פיקוח נפש. אילולא באת עכשיו היה הקהל מכלה בי את זעמו ומי יודע מה עלול היה לקרות"...

לעילוי נשמת
הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל
בר עליה ז"ל
והרבנית רחל טריקי ע"ה
בת סימי ז"ל
ת. נ. צ. ב. ה.

אורות עונג שבת

הפנסת אורחים של לוט

'ויבאו שני המלאכים סדומה בערב ולוט ישב בשער סדום וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה' (יט, א), בשעת ערב מאוחרת בא **רבי לוי יצחק מברדיצ'ב** זיע"א לעיר למברג, ופנה לביתו של גביר ידוע. הגביר, שלא הכירו, הציע לו ללון בביתו של מלמד, שהיה מכניס אורחים. למחרת פשטה השמועה כי רבי לוי יצחק נמצא בעיר, והמונים נהרו לשחר את פניו. בין הבאים היה גם הגביר, שנדהם לראות מולו את האורח ששילח אמש ריקם מביתו. במהרה התעשת, העמיד פני תם ובפנותו אל הצדיק הזמינו להתאכסן בביתו. אמר לו הצדיק "אברהם ולוט הכניסו אורחים, אך אברהם אירח את המלאכים גם כשנראו לו כבני-אדם, ואילו לוט אירחם רק לאחר שידע כי הם מלאכים. הכנסת האורחים שלך היא בנוסח לוט".

שני עולמות

'ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית' (כא, כז), **רבי שמחה בונם מפשיסחה** זיע"א הורה פעם אחת לרתום את העגלה ולנסוע לוורשה. בבואו לעיר עצר ליד בית מרזח ונכנס פנימה. הוא התיישב ליד שני אנשים פשוטים, סבלים במקצועם, והקשיב לשיחתם. האחד שאל את חברו אם כבר למד את פרשת היום בחומש, ונענה בחיוב. שאל הראשון: "נאמר בפרשה 'ויכרתו שניהם ברית', איך כרת אברהם אבינו ברית עם אבימלך". השיב השני: "גם לי הוקשה הפסוק הזה, כי היה דיי לומר 'ויכרתו ברית' ולמה נאמר 'שניהם' אלא התורה מגלה לנו שאף שכרתו ברית, נשארו 'שניהם', שני עולמות שונים". לאחר ששמע רבי בונם את הדברים יצא וחזר לפשיסחה. ואז גילה שכל מטרת נסיעתו לא הייתה אלא כדי לשמוע את דברי שני הצדיקים הנסתרים האלה.

עובר ושב

'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא ישב פתח האהל כחום היום' (יח, א), מפרש **רש"י** לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו. אומר **רבי יחזקאל מקוזמיר** זיע"א אברהם אבינו עמד בפתח האוהל לראות אם יש 'עובר ושב' אם יש אדם שעבר עבירה ורוצה לשוב, ומחפש את הפתח לעשות תשובה.

תשית לראשון עשרת פז

למעלת כב' ידידנו ומכובדנו רב הפעלים לתורה
ולתעודה אוצר כלי חמדה, איש על העדה
נעים הליכות, מרביץ תורה ברבים
ומקרב לבבות לאבינו שבשמים

הרה"ג ר' גד רווח שליט"א
רב ק"ק "משכן שמעון"
לרגל בחירתו לכהן פאר כרב העיר "מצפה רמון"

ברכותינו למעלת כב' כי יאריך ימים על ממלכתו
ויעשה חיל בתפקידו, וחפץ ה' בידו יצלח
ויזכה להגדיל תורה להאדירה
ולקדש שם שמים ברבים.

בברכת התורה וההצלחה

הרב יהודה דרעי
רב העיר וראש אבות בתי הדין

יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית

שלמה אוחיון
מזכיר המועצה הדתית

שבת שלום!